

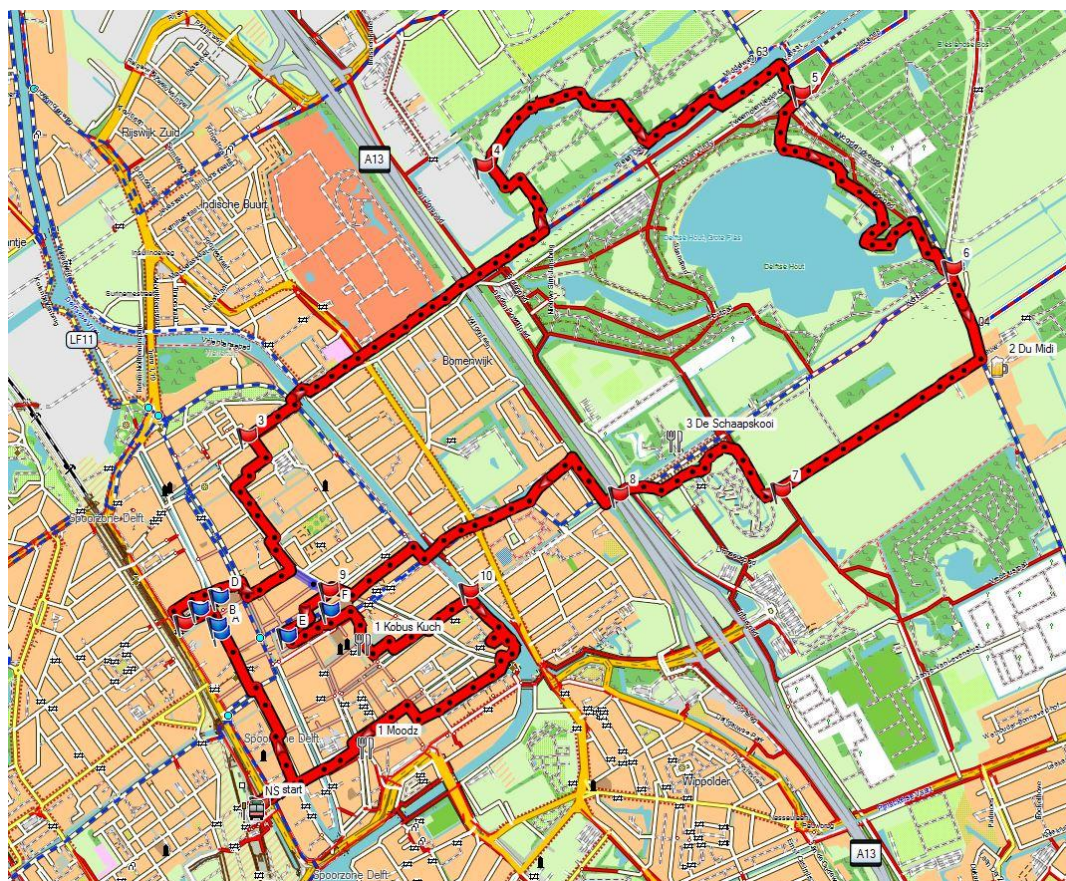

Delft

Willem van Oranje (1533-1584)

Al eeuwen heeft de koninklijke familie een historische band met Delft. Dat begon in de 16e eeuw met Willem van Oranje, die er de laatste twaalf jaren van zijn leven doorbracht. Als leider van de opstand tegen de Spaanse koning Filips II werd hij de 'Vader des Vaderlands' genoemd. Delft was een aantrekkelijke plaats voor de prins: nabij het regeringscentrum in Den Haag, maar wel een stuk veiliger. Delft was, in tegenstelling tot Den Haag, een vestingstad en dat is nog goed te zien als je door het oude centrum wandelt. Ondanks de veilige stadsmuren is hij toch vermoord in Delft, nota bene in zijn eigen woning. Hij werd bijgezet in de Nieuwe Kerk; veel Oranjes volgden zijn voorbeeld. Zijn indrukwekkende praalgraf is te bezichtigen. Deze wandeling laat je niet alleen kennismaken met de historische binnenstad, maar ook met het buitengebied, de Delftse Hout. Een mooie mix van monumentale pracht, vorstelijke sporen en grazende schapen in een groene weide.

Routebeschrijving

1. Bij de stationsuitgang met de bussen LA ri. Centrum, het water over. De weg (Westvest) oversteken en RA. Vanwege werkzaamheden in het stationsgebied (t/m voorjaar 2018) kan de routebeschrijving afwijken van de werkelijke situatie. Volg in dat geval de bordjes ri. Centrum en loop naar de Oude Delft.

Meteen LA, Barbarasteeg ri. Centrum/Markt. Einde steeg LA, Oude Delft. Eerste bruggetje RA en direct LA, verder lopen aan overzijde water. Voor je ligt de Oude Kerk. Op kruising LA, brug over en meteen RA, het water is nu weer aan je rechterhand. Langs het Stads-Koffiehuys op nr. 133 ('the place to be' volgens Delftenaren). Op nr. 155 heeft prins Friso gewoond A. Op nr. 167 ligt het Gemeenlandshuis van Delfland B. Ga bij nr. 181 LA ri. 'entree Museum Prinsenhof C.

2. Ca. 50 m na het tweede poortje (= ingang museum) RA (Schoolstraat). Einde Schoolstraat RA. Oude Delft oversteken en RD, Oude Kerkstraat, pal langs de Oude Kerk D. Voorbij kerk het water oversteken en RA, Voorstraat. Eerste weg LA, Choorstraat. Einde straat LA, Dertienhuizen. (Wie alleen de stadswandeling maakt, gaat aan einde Choorstraat niet LA, maar RA, Vrouwjuttenland. Einde RA, Voldersgracht. Lees verder bij punt 9.)

Neem het tweede bruggetje RA. Meteen LA, Verwersdijk, water nu aan linkerhand. Na huisnr. 150 RA steegje in. Even later steek je het Hofje van Pauw over. Aan andere kant het hofje via poortgebouw verlaten en LA (Paardenmarkt).

3. Aan het eind voetgangersbruggetje over en RA (Geerweg). Aan einde op Oostplantsoen LA en direct RA, Plantagebrug over. Weg oversteken en RD, onverhard voetpad volgen langs het water, parallel aan de weg Aan 't Verlaat. Sint Jorisweg oversteken en RD ri. Delftse Hout. Weg wordt fietspad en gaat onder de A13 door. Voorbij een huis (links) ga je LA, asfaltpad pal langs huis. Meebuigen naar links. Brug over en einde pad LA. Pad rechts negeren en RD.
4. Ca. 50 m na een volgende brug RA. Even later ligt rechts water. Op driesprong RA. Op de volgende driesprong RA, brug over. Direct op kruising RD. Neem op een parkeerplaatsje het tweede pad RA (=RD), asfaltweggetje. Op kruising RD en na 10 m, waar pad naar rechts buigt, LA, een onverhard paadje langs het water. Eerste brug RA en vervolgens links aanhouden. Na ca. 20 m, vóór het water, LA brug over. Aan weerszijden van het pad ligt water. Eerste brug RA en op splitsing RA (geel-rode markering), langs een huis. Einde pad LA, voorrangsweg op.
5. Eerste pad RA (bij fkp67), P4 aan linkerhand houden. Neem op een vijsprong het tweede pad LA (=RD). Een breed pad en een ruitpad kruisen. Loop RD naar de plas. Vlak voor het water LA, langs plas. Op driesprong RA. Op splitsing RD, even later ligt rechts een parkeerplaats. Asfaltweg kruisen en voetpad vervolgen. Paadje rechts (van parkeerplaats) negeren en op driesprong RA. Pad buigt naar links; water verschijnt aan rechterhand. Fietspad kruisen en ca. 20 m verder RA. Weer het fietspad kruisen en op driesprong met prullenbak LA. Voorbij parkeerplaats RA, fietspad.

6. Bij romp van een molen de Korftlaan oversteken en RD ri. Delfgauw. Schelpenpad, parallel aan asfaltweg. Aan je rechterhand passeer je een vogelkijkhut. Schelpenpad komt op asfalt uit; blijft de Noordeindseweg volgen. Na huisnr. 63, bij bordje 'Bieslandse, heerlijkheid BenB', RA. (Of eerst naar Café du Midi, 50 m verder aan Noordeindseweg bij Hotel de Uylenberg). Klinkerweg pal langs huis volgen. Voorbij het laatste huis door klaphek en het pad door het weiland volgen.
7. Aan het eind van het weiland door een klaphek (kp 25) en RD naar kp 34. Asfaltpad buigt naar rechts. Waar het hek van de heemtuin stopt, is kp 34. Hier LA ri. kp 43. Op driesprong LA. Bij ingang Heempark RD. Tegelpaadje kruisen, langs ingang Educatief Centrum De Papaper. Voetpad volgen tot asfaltweg en daar LA (Korftlaan).
8. Onder de A13 door en na viaduct RA, voetgangersbrug over. Weg kruisen en RD over het voetpad. Einde pad LA. Oudraadtweg gaat over in Maria Duystlaan; voor je ligt de toren van de Nieuwe Kerk. Bij verkeerslichten RD oversteken, Willem Naghelstraat. Langs ingang parkeergarage. Na Koepoortbrug RA, Oosterstraat. Eerste weg LA, Trompetstraat. Einde weg RA (Vrouwenregt). Op kruising met Vlamingstraat* LA brug over. (* Benieuwd naar het straatje van Vermeer? Ga aan overzijde water RA, Vlamingstraat. Tussen huisnr. 40 en 42 is het poortje dat Johannes Vermeer in 1921 schilderde. Pas in 2015 ontdekte men de exacte locatie van zijn schilderij 'Gezicht op huizen in Delft'.) RD, Voldersgracht (stadswandeling komt hier van rechts op de route).
9. Tegenover het Vermeercentrum LA, Oudemanhuissteeg. Op de Markt RA en vlak voor het stadhuis LA. Voorbij stadhuis *E* weer LA naar Nieuwe Kerk *F*. (Je loopt dus een rondje over de Markt.) Nieuwe Kerk aan linkerhand passeren en vervolgens eerste weg RA, Burgwal. LA, Beestenmarkt op. Einde plein LA, Beestenmarkt dus aan linkerhand houden. Aan het eind RA. Vóór de brug LA, Molslaan. Aan het eind RA de brug over en meteen LA, een smallere brug over. RD, Hopstraat.
10. Einde straat de klinkerweg oversteken en RA, voetpad langs water, parallel aan Oranjeplantage. (Ga op nr. 58 t/m 77 door de poort voor een bezoek aan het mooie Klauwshofje.) Einde Oranjeplantage LA brug over. De Oostpoort aan je linkerhand passeren en RD het voetpad op, Zuidergracht. Kruisstraat oversteken en RD, voetgangerszone. Eerste weg RA, Bastiaanpoort. Op kruising LA (Gasthuislaan), steeds RD. Aan einde Gasthuislaan de brug over en LA, Brabantse Turfmarkt. RA, Breesstraat, ri. station. Steeds RD, brug over Koornmarkt en Oude Delft over. RD Barbarasteeg, terug naar station.

Praktische informatie

Inkorten

4 km: alleen stadswandeling

Startpunt

Station Delft

Parkeren

P-vakken langs Korftlaan (Delftse Hout), nabij A13. Route oppikken bij punt 8.

OV

Station Delft

Horeca

1 Centrum Delft: diverse gelegenheden

2 Café du Midi, www.dumididelfgauw.nl

3 Partycentrum De Schaapskooi, www.schaapskooi.nl

Te bezoeken

Museum het Prinsenhof, <http://prinsenhof-delft.nl>
Nieuwe Kerk (kerk en/of toren), <http://oudeennieuwekerkdelft.nl>

Honden

Delftse Hout: verboden voor honden. Stadswandeling: aangeliijnd toegestaan.

Let op

In natte periodes kunnen de paden in de Delftse Hout drassig zijn

Achtergrondinformatie

A. Woning prins Friso

In 1988 kocht koningin Beatrix het pand aan de Oude Delft 155 van een apotheker. Zij zocht een woning voor haar zoon prins Johan Friso die in dat jaar Luchtvaart- en Ruimtetechniek ging studeren aan de Technische Universiteit van Delft. Friso woonde aan de Oude Delft tot het eind van zijn studie in 1994. Nadat hij Delft had verlaten, verkocht koningin Beatrix het huis weer. Prins Friso overleed in 2013.

B. Gemeenlandshuis van Delfland

Aan de Oude Delft 167 staat een laatgotisch huis uit 1505. Het pand valt meteen op vanwege de prachtige wapenschilden aan de voorgevel. De eerste eigenaar was Jan de Huyter, dijkgraaf van Delfland en schout van Delft. Hij voorzag het gebouw van het zo markante torentje, goed te zien wanneer je aan de overzijde van de gracht staat. Vanaf het torentje, een typisch statussymbool, kon hij de hele stad overzien.

In 1575 kwam de woning in handen van Philips graaf van Hohenlohe-Langenberg. Hij trouwde in 1595 met de dochter van Willem van Oranje (en Anna van Egmont), Maria van Nassau. Na de dood van het echtpaar werd het huis doorverkocht aan het Hoogheemraadschap van Delfland, dat er sinds 1646 nog altijd verblijft. Met de nieuwe eigenaar veranderde ook de naam van het pand in Gemeenlandshuis.

C. Museum Prinsenhof

Naast het Gemeenlandshuis ligt Museum Prinsenhof. Eeuwenlang bevond zich op deze plek het grootste en rijkste klooster van Delft: het Sint-Agathaklooster. Willem van Oranje woonde van 1572 tot aan zijn dood in 1584 in een vleugel van het klooster. Het complex was toen al opgesplitst in verschillende delen. Het gedeelte waar Willem van Oranje woonde, kreeg al snel de naam Prinsenhof. Vanuit zijn werkvertrek op de eerste verdieping aan de zijde van de gracht keek hij uit op de scheve toren van de Oude Kerk. Er werd wel beweerd dat de prins bang was dat de kerktoren zou omwaaien als het hard stormde. Dan verbleef hij liever in een andere kamer van het grote complex.

Ons land werd destijds geregeerd door de Spaanse koning Filips II. Hij benoemde Willem van Oranje tot stadhouder van Holland, Zeeland en Utrecht. Maar de prins verzette zich steeds meer tegen de politiek van de Spaanse koning. Zo was hij het niet eens met de strenge straffen tegen de protestanten. Dat werd Willem van Oranje noodlottig. Op 10 juli 1584 kwam er een abrupt einde aan zijn leven. De Vader des Vaderlands werd in zijn eigen woning, het Prinsenhof, doodgeschoten door de katholieke Balthasar Gerards. Volgens hem was Willem van Oranje een verrader, omdat hij partij koos voor de protestanten. De moordenaar werd gevangengenomen, gemarteld en onthoofd. De gaten in de muur van de kogels die Willem doodden, zijn er nog steeds (in het Prinsenhof, naast de trap).

Weduwe Louise de Coligny, vierde echtgenote van Willem van Oranje, verbleef na zijn dood nog een tijd in het Prinsenhof, samen met haar zoontje Frederik Hendrik. In 1591 verhuisden ze naar Paleis Noordeinde in Den Haag.

Na de Tweede Wereldoorlog werd het kloostercomplex gerestaureerd en sinds 1948 doet het dienst als museum. Je treft er een grote collectie schilderijen en oude gebruiksvoorwerpen aan, maar natuurlijk kom je er ook veel te weten over het leven van Willem van Oranje (1533-1584) en de invloed die hij op ons land had.

D. Oude Kerk

De Oude Kerk in Delft is onlosmakelijk verbonden met ons Koningshuis. Zoals de naam al doet vermoeden, is de kerk uit 1246 de oudste van Delft. Er vonden zowel feestelijke als trieste gebeurtenissen plaats. Zo trouwden prins Friso en prinses Mabel Wisse Smit er in 2004. Hun huwelijk vond plaats op 24 april, de geboortedag van Willem van Oranje. Negen jaar, in 2012, later overleed de prins. Hij raakte tijdens een skivakantie bedolven onder een lawine. Na lange tijd in coma te hebben gelegen, overleed hij op 12 augustus 2013. Op 2 november van dat jaar vond er in de Oude Kerk een besloten herdenkingsdienst plaats. Die werd bijgewoond door familie en collega's, maar ook door Bono (U2), Desmond Tutu en Kofi Anan. De prins is begraven in de Lage Vuursche.

In de kerk liggen bekende Nederlanders begraven, waaronder Antoni van Leeuwenhoek, Piet Hein en Johannes Vermeer. Maar de leden van de familie van Oranje-Nassau zijn bijgezet in de Nieuwe Kerk (zie F).

De Oude Kerk staat bekend om zijn scheve, 75 meterhoge toren. Omdat er te weinig ruimte was voor de toren, werd de gracht van de Oude Delft omgeleid en gedempt met zandgrond. Niemand had eraan gedacht dat de grond zou inklinken. De toren stond tijdens de bouw al scheef! Tegenwoordig staat hij bijna twee meter uit het lood.

In de toren hangen twee oude, loodzware klokken die alleen worden geluid bij een bijzondere gebeurtenis, zoals de bijzetting van een lid van het Koningshuis. Het schijnt dat de oudste en zwaarste klok niet te lang mag luiden. Anders is de kans groot dat hij schade toebrengt aan de scheve toren.

E. Stadhuis

Op de Markt, tegenover de Nieuwe Kerk, staat het beeldbepalende stadhuis van Delft. Het eerste gebouw stond hier al in 1200. Vroeger werd er recht gesproken in het stadhuis. Ook de moordenaar van Willem van Oranje, Balthasar Gerards, is er in 1584 terecht. Een hevige brand verwoestte het stadhuis in 1618. Architect Hendrick de Keyser ontwierp het huidige pand in renaissancestijl, dat in 1629 werd gebouwd.

F. Nieuwe Kerk

De koninklijke familie heeft niet alleen een historische band met de Oude Kerk, maar ook met de Nieuwe Kerk. De naam zet je op het verkeerde been, want de Nieuwe Kerk eeuwen oud; hij werd gebouwd in 1496. Alle leden van de familie Van Oranje-Nassau liggen in de grafkelder van deze kerk. De eerste bijzetting was die van Willem van Oranje in 1584; prins Bernard was (tot op heden) de laatste in 2004.

Het indrukwekkende praalgraf van Willem van Oranje is een eerbetoon aan de Vader des Vaderlands. Zijn bijnaam, Willem de Zwijger, dankte hij aan het feit dat hij goed geheimen kon bewaren. Niemand weet welke geheimen hij meenam in zijn paalgraf. Maar liefst acht jaren duurde het om het monumentale graf te vervaardigen (1614-1622). Het door architect en beeldhouwer Hendrick de Keyser ontworpen praalgraf is in 2001 grondig gerestaureerd.

Onder het praalgraf bevindt zich de grafkelder van het Koninklijk Huis. In de recente geschiedenis werden de volgende leden van ons vorstenhuis Huis er bijgezet: prinses Wilhelmina (1962), prins Claus (2002), prinses Juliana (2004) en prins Bernhard (2004).

De kelder is privévertrek van de koninklijke familie en gesloten voor publiek. Het bovengrondse praalgraf van Willem van Oranje kun je echter wel bezichtigen.

In de wandelgids 'Vorstelijk wandelen' nemen Sietske de Vet en Ad Snelderwaard je in 12 wandelingen mee rond historische plekken waar de voorouders van de koning woonden maar ook wandelden. De gids is te koop bij de boekhandel of online te bestellen via www.gegarandeerdonregelmatig.nl.